

Mireia Alegre

20 Setembre 2016

Mireia Alegre (Barcelona, 1972) és llicenciada en Traducció i Interpretació per la Universitat Autònoma de Barcelona. Fa més de vint anys que es dedica a traduir, redactar o corregir textos en el renou d'una redacció d'informatius durant vuit anys, i en el silenci del traductor autònom durant catorze. Ha traduït sobretot autors anglesos, francesos i espanyols com ara Kate Morton, Ken Follett, Joe Abercrombie, Rabih Alameddine, Anjalie Banerjee, Mathias Malzieu, Romain Puértolas, Ildefonso Falcones, Chufi Lloréns i Toni Hill. Tot i ser traductora del portuguès, té poques oportunitats de traduir d'aquest idioma, per això ha triat un conte de Machado de Assis que fins ara no s'havia traduït al català.

Joaquim Maria **Machado de Assis** (Rio de Janeiro, 1839-1908) és un dels grans noms de la literatura brasilera. Fill d'una família humil, el pare era pintor i la mare bugadera, Machado de Assis va estudiar en una escola pública de l'antic Imperi del Brasil. Va començar treballant d'aprenent de tipògraf i va acabar convertit en un reconegut periodista, cronista, poeta, dramaturg i escriptor de novel·les i contes. També va ser un dels fundadors de l'Acadèmia de les Lletres Brasileira, institució que va presidir durant deu anys. La seva obra es pot dividir entre les èpoques del Romanticisme i del Realisme. En la fase romàntica les relacions amoroses configuren la temàtica principal dels seus llibres, mentre que en l'etapa del realisme analitza més les persones i en descobreix les necessitats, les qualitats i els defectes. El conte que publiquem, «La cartera» (1884), s'emmarca en aquesta segona època de l'autor, i va ser publicat originàriament a la revista *A Estação* el 15 de març de 1884.

La cartera

...De sobte, l'Honori va mirar a terra i hi va veure una cartera.

Ajupir-se, agafar-la i guardar-se-la va ser qüestió de segons. Ningú no el va veure excepte l'home que s'estava a la porta d'una botiga i, que si bé no el coneixia de res, li va dir somrient:

—Caram, no l'arriba a veure i adéu cartera.

—Sí senyor —va convenir l'Honori, avergonyit.

Per apreciar l'oportunitat que li ofereix aquesta cartera, cal tenir present que l'Honori demà ha de pagar un deute, quatre-cents mil rals pel cap baix, i la cartera fa panxeta. Ningú no diria que cap deute pugui ser prou elevat per a un home de la condició de l'Honori, advocat de professió; però les quantitats poden ser massa o massa poc segons les circumstàncies de cadascú, i les d'ell no podien ser pitjors. Despeses familiars desmesurades, primer per servir els parents, i després per complaure la dona, sola i avorrida; ara un ball aquí, ara un sopar, capells, ventalls, i tantes altres coses, que no podia sinó anar descomptant a compte del futur.

Es va endeutar. Va començar deixant de pagar les factures de botigues i grans magatzems; va passar a demanar préstecs, que si ara dos-cents rals, que si tres-cents, que si cinc-cents, i vinga a acumular, i a fer-la ballar, i a sopar aquí i allí, un remolí continu, una voràgine.

—Et van bé les coses ara, oi? —li deia darrerament en Gustau C..., advocat i amic de la família.

—Vaig fent —va mentir l'Honori.

El cert era que no anaven bé. Poques causes, de poc valor, i clientela negligent; per desgràcia, havia perdut no feia gaire un cas en què tenia posades moltes esperances. No només li havia aportat pocs diners, sinó que segurament l'havia desacreditat en el món de la jurisprudència; si més no, els diaris n'anaven plens.

L'Amèlia no en sabia res; ell no explicava mai res a la dona, tant hi feia si els negocis anaven bé o malament. No explicava res a ningú. Fingia ser tan feliç com si nedés en un mar de prosperitat. Quan en Gustau, que cada nit el visitava a casa, li feia una o dues bromes, ell n'hi tornava tres o quatre; en acabat se n'anava a escoltar les peces alemanyes que l'Amèlia interpretava d'allò més bé al piano mentre en Gustau es delectava amb un plaer indescriptible, o jugaven a cartes, quan no parlaven senzillament de política.

Un dia, la dona el va trobar menjant-se a petons la filla, una menuda de quatre anys, i li va veure els ulls negats; es va espantar i li va preguntar què tenia.

—No res, no res.

És comprensible que tingués por del futur i de l'horror de la misèria.

Però les esperances revifaven fàcilment. La idea que tard o d'hora vindrien temps millors li aportava el confort per lluitar. Tenia trenta-quatre anys; tot just despuntava la seva carrera: tots els començaments són difícils. I és quan toca treballar, esperar, gastar, demanar que et fiïn o et donin un préstec, per pagar malament i en mala hora.

El deute urgent que l'ocupa avui són uns maleïts quatre-cents mil rals llargs gastats en cotxes de cavalls. Mai no havia trigat tant a pagar i el compte no s'havia engreixat tant com aquesta vegada; i, de fet, el fiador no li havia posat el ganivet al coll, però havia estat esquerp amb ell, en la paraula i en el gest, i l'Honori li volia pagar avui mateix. Eren les cinc de la tarda.

Havia anat a veure un agiotista, però se n'havia anat sense gosar demanar-li ni un ral. Va ser en remuntar el carrer de l'Assemblea quan va veure la cartera al terra, la va agafar, se l'entaforà a la butxaca i reprengué el pas.

Els primers minuts l'Honori no va pensar res; va caminar i caminar fins a arribar a la plaça de la Carioca; s'hi va estar una estona. Després enfilà el carrer de la Carioca, però va girar cua i es va endinsar pel carrer Uruguaiana. Sense saber com, en un dit i fet es va trobar a la plaça de Sant Francesc de Paula; i sense saber encara menys com, va entrar en un cafè. Va demanar alguna cosa, es va arrambar a la paret i va mirar al carrer. Tenia por d'obrir la cartera; potser no hi trobava res, només papers que no tenien cap valor per a ell. I tanmateix, i aquesta era la causa principal de les seves reflexions, la consciència li preguntava si es podia beneficiar dels diners que hi pogués trobar. No li preguntava amb el posat de qui no en sap la resposta sinó més aviat amb una expressió irònica i reprovadora. Podia embutxacar-se aquells diners i pagar el deute?

Vet aquí el dilema. La consciència li va acabar dient que no ho podia fer, que havia de portar la cartera a la policia, o bé esbandir la troballa als quatre vents; però tan bon punt li va acabar de dir aquelles paraules, sorgien els neguits del moment, i l'esperonaven i el convidaven a anar a pagar a la cotxeria. Fins i tot li arribaven a dir que, si hagués estat ell qui l'hagués perduda, ningú no l'hi hauria anat a entregar; insinuació que li va donar ànims.

I tot això quan encara no havia obert la cartera. A l'últim, la va treure de la butxaca, però amb por, pràcticament d'amagat; la va obrir, i va tremolar. Hi havia diners, molts diners; no els va comptar, però hi va veure dos bitllets de dos-cents mil rals, uns quants de cinquanta i també de vint; va calcular ben bé set-cents mil rals o més; sis-cents, com a mínim. Saldava el deute; cobria algunes despeses urgents. L'Honori va tenir temptacions de tancar els ulls, córrer a la cotxeria, pagar i, un cop eixugat el deute, bon vent; es reconciliaria amb si mateix. Va agafar la cartera i, temorós de perdre-la, se la va tornar a guardar.

Però en un dir ai ja l'havia tornat a treure, i la va obrir, amb la voluntat de comptar-ne els diners. Comptar-los per a què? Que eren seus? Al final es va imposar i els va comptar: eren set-cents trenta mil rals. L'Honori va tenir una esgarripança.

Ningú no l'havia vist, ningú no en sabia res; podia ser qüestió de sort, de la seva bona sort, o un àngel... Llàstima, però, que ell no hi creia, en els àngels...

Però per què no hi havia de creure? I tornava als diners, se'ls remirava, se'ls passava d'una mà a l'altra; i finalment, decidia tot el contrari, no aprofitar-se de la troballa, tornar-la. Però tornar-la a qui? Va intentar mirar si trobava algun senyal a la cartera.

«Si hi trobo un nom, qualsevol indicatiu, no em puc aprofitar dels diners», va pensar.

Va examinar els compartiments de la cartera. Hi va trobar cartes, que no va obrir, notes doblegades, que no va llegir, i finalment una targeta de visita; va llegir-ne el nom; era d'en Gustau. O sigui, que la cartera... En va examinar l'exterior i, efectivament, semblava la de l'amic. Va tornar la vista a l'interior, hi va trobar dues, tres, fins a cinc targetes més. No hi havia cap dubte, era d'ell.

En descobrir-ne el propietari es va posar trist. No es podia quedar els diners sense cometre un acte il·lícit i, en aquell cas, li afectava de ple perquè perjudicava un amic. Tot el castell que havia aixecat es va esfondrar com si hagués estat de cartes. Va escurar l'última gota de cafè, no va notar que estava fred. Va sortir al carrer; fins aleshores no s'havia adonat que pràcticament ja era de nit. Va fer via cap a casa. La necessitat encara li va donar alguna empenta, però ell la va resistir.

«Tranquil —es va dir a si mateix—. Demà ja veurem què hi puc fer.»

En arribar a casa, ja hi tenia en Gustau, una mica amoïnats; la mateixa Amèlia també ho semblava. Ell va entrar rient i preguntà a l'amic si li faltava alguna cosa.

—Res.

—Res?

—Per què?

—Posa't la mà a la butxaca. No et falta res?

—Em falta la cartera —va dir en Gustau sense ficar la mà a la butxaca—. Saps si l'ha trobat algú?

—L'he trobat jo —va dir l'Honori i l'hi va entregar.

En Gustau la va agafar d'una esgarrapada, i va mirar-se l'amic amb desconfiança. Aquella mirada va ser per a l'Honori com una ganivetada; després d'haver lluitat tant contra la necessitat, la recompensa era ben trista. Va fer un somriure amarg; i, en preguntar-li l'amic on l'havia trobada, ell li va donar les explicacions pertinents.

—Però l'has reconeguda?

—No. Hi he trobat les teves targetes de visita.

L'Honori va fer mitja volta i va anar a canviar-se per al sopar.

Aleshores en Gustau va tornar a treure la cartera, la va obrir, va anar directament a un dels compartiments i en va treure una de les notes que l'amic no havia gosat obrir ni llegir, i la va allargar a l'Amèlia, que, neguitosa i trèmula, la va estripar en mil bocins: era una nota d'amor.

Anuncio

INSIDE BY MELIÁ NEW YORK NOMAD

RESERVA AHORA

INNSIDE
BY MELIÁ

EUR **106**
precio noche/habitación doble

Categoria : El traduït

Etiquetes : Machado de Assis, Mireia Alegre

Crea un lloc web gratuït o un blog a Wordpress.com.